Академија

АНЕВСКИ ПАРТНЕРС

P2

Примарна документација, фактури, благајна и банка

Електронска книга

Почетно ниво · Околу 7 часа (процена)
2026

Anevski Partners est. 1996 SUSTAINABLE BUSINESS ADVISORS

во соработка со / издава
Аневски Партнерс · од 1996 · Sustainable Business Advisors

Импресум

Академија · електронска книга

© 2026 Аневски Партнерс ДООЕЛ Битола. Сите права се задржани.

Издавач: Аневски Партнерс ДООЕЛ Битола, ул. Климент Охридски бр. 35 Лам 4/3 Пелагонка 2, Битола.

Содржината го одразува законодавството на Република Северна Македонија со состојба во ноември 2026 година. Прописите може да се изменат; за конкретен случај проверете го тековниот текст на актот или консултирајте овластен советник.

Содржината е образовна и информативна и не претставува даночен, правен или сметководствен совет. Примерите се илустративни.

Неовластено копирање, дистрибуција или препродажба на оваа книга не е дозволено.

ПРИМЕРОК

Содржина

Ова е примерок: корица, импресум и првата глава. Целата книга е достапна на Академија, во каталогот Книги.

1. Лекција P2.1 – Примарна документација, архива и контролен траг

ПРИМЕРОК

ГЛАВА 1

Лекција P2.1 – Примарна документација, архива и контролен траг

Златното правило на сметководството е: нема книжење без документ. Примарна (изворна) документација е секој документ што настанал во моментот на деловниот настан и што го докажува: фактура, сметка-отпремница, приемница, благајнички налог, извод од банка, договор, пресметка на плата, патен налог, записник од попис. Сметководителот не „измислува“ книжења; тој ги преведува документите во книжења.

Секој документ мора да ги одговори петте прашања: КОЈ (издавач и примач, со назив, адреса и ЕДБ), ШТО (стока или услуга, количина), КОГА (датум на издавање и датум на прометот), КОЛКУ (износ, основица, ДДВ) и ЗОШТО (основ: нарачка, договор, понуда). Ако едно од петте недостасува, документот е слаб доказ пред УЈП, ревизор или суд.

Документ	Што докажува	Кој го потпишува / одобрува	Типично книжење
Излезна фактура	Продажба на стока/ услуга	Овластено лице на продавачот	Д 120 / П 740 и П 230
Влезна фактура	Набавка, трошок	Примач ја проверува и одобрува	Д 4хх или 660 и Д 130 / П 220
Приемница	Стоката е примена во магацин	Магационер	Основа за 660 Стоки
Благајнички налог (уплатница/исплатница)	Готовина влегла/ излегла	Благајник + примач/ уплатувач	Д или П 102 Благајна
Извод од банка	Пари влегле/ излегле од сметка	Банката (електронски)	Д или П 100
Патен налог	Службено патување и трошоци	Одговорно лице	Д 44х / П 102 или 100

ПРИМЕРОК

Контролен траг (audit trail) значи дека од секој износ во финансиските извештаи може да се стигне до документот, и обратно, од секој документ до книжењето. Во пракса: секој документ добива интерен број или број на книжење, документите се архивираат по ред (по месец и по вид), а во софтверот се прикачува скен. Кога ревизор или даночен инспектор ќе праша „од каде е овој трошок од 48.000 денари?“, одговорот треба да се најде за неколку минути.

Пример. „Вардар Трејд ДООЕЛ“ од Велес во март има 140 влезни фактури, 95 излезни, 22 благајнички налози и 31 извод. Добра практика: четири регистратори (или четири електронски папки) по вид, секој документ со печат/ознака „книжено“, број на налог за книжење и датум. Во софтверот секое книжење ја содржи ознаката на документот, на пр. „ВФ 2026-0312“.

Архивирање и рокови на чување. Деловните книги и документацијата се чуваат во роковите што ги пропишуваат ЗТД, Законот за даночна постапка и прописите за архивска граѓа; различни видови документи имаат различни рокови. Во оваа лекција не ги наведуваме како конечни бројки бидејќи се на листата за проверка. Практично правило за фирмата: ништо не се уништува без писмена одлука и без проверка на важечкиот рок.

> **Запомни:** Нема книжење без документ. Секој документ одговара на: кој, што, кога, колку и зошто. Контролниот траг значи дека од бројка во билансот се стигнува до документ и обратно. Роковите за чување се проверуваат во важечкиот пропис пред уништување.

ПРИМЕРОК

Ова е примерок од електронската книга. Целата книга, со сите глави и прилог, се купува во каталогот Книги на Академија.

Академија

Аневски Партнерс · 2026

ПРИМЕРОК